

MAÑEZ ERDOZAINZI-ETXART (1934-1984)

Frantxiskano eta apez; idazle eta poeta.

Mañez, 1934-eko uztailaren 15-an sortu zen Ibarla herrian, Pekoetxean. Zortzi senide ziren familian. Zortziak mutikoak. Eta Mañez senideetan seigarrena. Bedera-tzi urte zituelarik etorri zen Donapaleuko frantxiskanoetarat eta hemen hasi egun batez frantxiskano izaiterat helduko zuten ikasketak.

Mutiko argia zen, Mañez, eta langilea. 17 urtetan hartuko du frantxiskano ar-ro-pa Pabeko konbentuan. Eta urte berean, 1951-ean, nobiziadoa egiterat Quimpererat joanen da. Lendabiziko botoak egin eta, erran nahi baita frantxiskotar anai gisa lehen engaiamendua hartu eta, joanen da Beziers-erat filosofia ikasterat. Handik Paberat eta Orsay-erat teologia egiterat.

23 urte bete berriak zituen LARRART Apezpiku misionest ohiak apeztu zuela-rik 1957-ko uztailaren 20-an Donapaleuko frantxiskanoen elizan. Apeztu eta urte bat eginen du oraindik Parisen, Pastoral ikasketak egiten. Eta gero bere nagusiek Dona-paleurat igorriko dute, eta hemen predikari gisa ainitz herri kurrituko du. Euskaldun Gazteriaren omonieraren laguntzaile suhar eta segurra bilakatuko da denbora berean.

Zenbait kargu eta lan

1963-an Akitania Probintziako Frantxiskanoen kapituluan edo biltzarre nagu-sian, probintziako idazkari edo sekretario eginen dute. 1965-an Nagusiek Pariserat igorriko dute estudioen egiterat. Eta ikasketak bururatu eta Tolosarat frantxiskano gaien maisu eta artatzaile. 1969-an beste zerbitzu bat gehiago galdegina izanen zaio; ikasleen arduradun segituz, konbentuko nagusi edo guardiano izendatuko dute. 1978-ean Probintzial izendatua da. Erran nahi baita Akitaniako Probintziako frantxiskano guzien buru edo nagusi.

Horra frantxiskano mailan edo gure artean ukan ditun zombait kargu, eta egin dituen zombait lan. Bainan bertze kongregazione zombitek ere galdegin izan dizkiote, Mañexi zombait zerbitzu. Hala nola serora batzuk ukan duten gidari eta argitzaile beren konstituzioneak berritze eta egungotze lanean. Karia hortarat izana zen orai dela bi urte Ipar Ameriketan eta iaz Inglaterran.

Bainan nik uste Euskal Herrian ereman duen saila ere haundia izan dela eta aberatsa. Etxarriko eskolan eskola emaila ezaguna eta estimatua zen. "Fededuna" k taldearekin ere egin zuen lan. Bere ikasketak psiko-soziologia eta talde-dinamikaz egi-nak zituenez, ainitz elkartek galdatu diote laguntza. Hoi-en artean "Seaska" k. Amnesty-Internazional-eko partaide ere zen. Ikusten duzuten bezala, aita Mañexek hunkitzen zuen eremua eta zeraman hildoa garrantzitsua edo inportantea zen.

Euskaltzale suharra

Euskaltzale bete-betea izan da. Eta nik uste bere bihotzaren taupada edo pilpirarik hoberenak Euskal Herriari eskaini dizkio. Eta Euskaltzaindiak edo akademiak haren lan ederra eskertzeko eta aintzina eginen zituenak akulatzeko, Euskaltzain urgazle edo laguntzaile hautatu zuen 1983-eko apirilaren 27-an.

Ba du aintz idatzirik, artikulua eta beste, hitz neurtuz eta prosaz. Bietan luma gozoa, atsegina eta aberatsa erakutsiz. Bere lan eta poesiak agertu izan ditu: *Gure Herria* eta *Herrian*; *Gazte* euskaldun gazteriak zuen aldizkarian. *Elkar*, *Euzko Gogoa*, *Egan*, *Jakin*, *Olerki* eta *Maiatz* ipar alde huntan agertzen den aldizkari berrian.

Ba ditu bi liburu argitaraturik: “Hinki-Hanka” 1978-an agertu zen poesi liburu; eta “Gauaren atzekaldean” 1982-an atera zen nobela.

Bere poesia batzuek kantatuak ere izan dira: hala nola, “Sinesten dut” Peio ta Pantxoak kantatzen dutena. “Egia garesti dela” eta “Mundu Zabalerako” Gure-Bidea taldeak kantatua. Ortzekin taldeak ere erabili ohi zuen bere emankizunean Mañexen poesia bat. Nekez ari, Garaziko taldeak kantatu ohi ditu bizpahiru poema.

Ez dugu ahantzi behar “Herriz-Herri” astekariaren legezko zuzendaria, aita Mañez zela.

Beste poesi eta lantxo batzuek ere aurkitu ditugu bere paperen artean, sekulan argitaratu gabeak. Eta baginakien ere teatro bat izkiriatzeko asmotan zebillela. Eta zenbat aldiz etzaukun agertu izkiriatzeko sendi zuen tirria. Baina denborarik etzuen gure Mañexek. Lan aintz eta okupazione nasaiak zituenez, ebaska bezala arizen bere poematxoak zirri-marratzen. Eta gero, noiztenka, gauari denbora ebatsiz garbian ezartzen zituen.

Egia da, aintz utzi daukula. Oparoa eta emankorra izan dela bere bizia. Baina oraino aintz igurikatzen ginuen aita Mañexenganik. Baina, Mixel Xalbadorrek, hortzketako egunean kantatu zaukun bezala: “Adinik eta ordurik errespetatzen ez duen horrek” ereman zaukun betikotz gure artetik. Ez adiorik, Mañez! Egun haundia arte!”

Santos Beloki